

Euroopa Kohus tühistab komisjoni otsuse, millega muudeti siduvaks kohustused, mille ettevõtja pakkus välja turgudel konkurentsi säilitamiseks

Kui ettevõtja on võtnud kohustuse teatavaid lepingutingimusi mitte täita, siis ei korva mõju, mida komisjoni otsusega siduvaks muudetud kohustused avaldavad ettevõtja lepingupartnerite lepingulistele õigustele, lepingupartnerite võimalus pöörduda liikmesriigi kohtusse

Paramount Pictures International Ltd ja selle emaettevõtja Viacom Inc. (edaspidi koos „Paramount“) sõlmisid Euroopa Liidus tasulist sisu edastavate peamiste televisiooniteenuse osutajatega, kelle hulka kuuluvad Sky UK Ltd ja Sky plc (edaspidi koos „Sky“) ning Groupe Canal + SA, audiovisuaalse sisu litsentsilepingud.

Euroopa Komisjon algatas 13. jaanuaril 2014 uurimise võimalike piirangute kohta, mis võisid vastavate litsentsilepingutega kahjustada tasulise televisiooniteenuse osutamist, et hinnata litsentsilepingute kokkusobivust ELTL artikliga 101 ja Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingu artikliga 53. Uurimise tulemusel saatis komisjon 23. juulil 2015 Paramountile vastuväiteteatise teatavate tingimuste kohta litsentsilepingutes, mille Paramount oli sõlminud Sky-ga. Käesolev asi puudutab kaht seotud tingimust, millest esimese eesmärk oli keelata Sky-l rahuldada EMPs, kuid väljaspool Ühendkuningriiki ja lirimaad elavate tarbijate omaalgatuslikke televisiooniteenuse ostu taotlusi, või piirata tal nende taotluste rahuldamist, samas kui teine tingimus kohustas Paramounti lepingutesse, mille ta sõlmib EMPs, kuid väljaspool Ühendkuningriiki asuvate televisiooniteenuse osutajatega, lisama tingimuse, mis sisaldab analoogset keeldu viimastel rahuldada Ühendkuningriigis või lirimaal elavate tarbijate televisiooniteenuse ostu taotlusi. Sellega seoses leidis komisjon, et kokkulepet, mille tingimustega antakse absoluutne territoriaalne ainuõigus, saab pidada „eesmärgil põhinevaks“ konkurentsipiiranguks ELTL artikli 101 ja EMP lepingu artikli 53 tähenduses, kuna sellega püütakse liikmesriikide turud uuesti eraldada ja minnakse vastuollu aluslepingu eesmärgiga luua ühtne turg. Komisjon teavitas 4. detsembri 2015. aasta kirjaga sellest hinnangust ja esialgsest järeldusest Groupe Canal + kui huvitatud kolmandat isikut.

Paramount pakkus omalt poolt välja kohustused, et lahendada komisjoni tõstatatud küsimused. Ta väitis olevat valmis mitte täitma televisiooniteenuste osutajatega sõlmitud litsentsilepingute tingimusi, millega antakse televisiooniteenuste osutajatele absoluutne territoriaalne ainuõigus, ja mitte esitama hagi nende tingimuste täitmise nõudes.

Pärast seda, kui huvitatud kolmandad isikud, sealhulgas Groupe Canal +, olid talle oma seisukohad esitanud, võttis komisjon 26. juulil 2016 vastu otsuse¹ (edaspidi „vaidlusalune otsus“), millega ta nõustus pakutud kohustusega ja muutis need siduvaks, nagu on ette nähtud määruse nr 1/2003² artiklis 9. Paramount teatas seejärel Groupe Canal +-le nende siduvaks muudetud kohustuste sisu ja tagajärjed, asjakohasel juhul enda kavatsuse mitte enam kontrollida Groupe Canal +-le antud absoluutse territoriaalse ainuõiguse järgimist Prantsuse turul. Kuna Groupe Canal + leidis, et sellised kohustused võeti üksnes komisjoni ja Paramounti vahelises menetluses, mistõttu need ei ole tema suhtes siduvad, siis esitas ta Euroopa Liidu Üldkohtule vaidlusaluse

¹ Euroopa Komisjoni 26. juuli 2016. aasta otsus, milles käsitletakse ELTL artikli 101 ja EMP lepingu artikli 53 kohast menetlust (juhtum AT.40023 – Piiriülene juurdepääs tasulistele televisiooniteenustele).

² Nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1/2003 [ELTL] artiklites [101] ja [102] sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (ELT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205).

otsuse tühistamise nõudega hagi, mille Üldkohus jättis 12. detsembri 2018. aasta otsusega³ rahuldamata. Euroopa Kohus asub 9. detsembri 2020. aasta otsuses siiski seisukohale, et hinnang, mille Üldkohus andis vaidlusalusest otsusest tuleneva kolmandate isikute huvide kahjustamise proportsionaalsusele, rikkus õigusnormi. Sellest tulenevalt nõustub ta Groupe Canal + apellatsioonkaebuse väidetega, tühistab vaidlustatud kohtuotsuse ja teeb asjas vaidlusaluse otsuse kohta lõpliku kohtuotsuse. Siinkohal esitab Euroopa Kohus täiendavaid täpsustusi selle kohta, kuidas suhestuvad komisjoni ja liikmesriikide kohtute volitused liidu konkurentsieeskirjade rakendamisel

Euroopa Kohtu hinnang

Esiteks otsustab Euroopa Kohus, et Üldkohus lükkas põhjendatult tagasi väite võimu kuritarvitamise kohta, millega sooviti sisuliselt näidata, et komisjon hoidis vaidlusalust otsust vastu võttes asukohapõhise tõkestuse küsimuses õigusloomemenetlusest kõrvale. Sellega seoses nõustub Euroopa Kohus muu hulgas Üldkohtu seisukohaga, et kuni asukohapõhise tõkestuse õigusloomemenetlus ei ole päädinud õigusakti vastuvõtmisega, ei mõjuta see pädevust, mis komisjonil on ELTL artikli 101 ja määruse nr 1/2003 alusel. Käesoleval juhul on aga selge, et vaidlusalune otsus võeti vastu sellist pädevust omades enne õigusloomemenetluse päädimist.

Teiseks otsustab Euroopa Kohus, et Üldkohus lükkas põhjendatult ja õigusnormi rikkumata tagasi Groupe Canal + argumentid, millega viimane soovis tõendada asjaomaste lepingutingimuste õiguspärasust seoses ELTL artikli 101 lõikega 1, ja seega asjaolu, et vaidlusaluse otsuse esemeks olevatel konkurentsi valdkonna küsimustel puudub alus. Nimelt, kuna kõnealused litsentsilepingud sisaldasid tingimusi, mille eesmärk on kõrvaldada nende lepingute esemeks oleva audiovisuaalse sisu edastamise teenuse piiriülene osutamine, ning mis seega annavad televisiooniteenuse osutajatele vastastikuste kohustustega tagatud absoluutse territoriaalse kaitse, võis Üldkohus õigusega asuda seisukohale, et need tingimused võisid tekitada komisjonis konkurentsi valdkonna küsimusi, ilma et see piiraks tervikliku kontrolli põhjal tehtavat võimalikku lõplikku otsust ELTL artikli 101 lõike 1 rikkumise olemasolu või puudumise tuvastamise kohta. Siinkohal toob Euroopa Kohus välja, et määruse nr 1/2003 artikli 9 alusel tehtava otsuse esemeks oleva tegevuse konkurentsivastasele laadile antav hinnang on esialgne. Seega leidis Üldkohus samuti põhjendatult, et ELTL artikli 101 lõige 3 kuulub kohaldamisele üksnes juhul, kui kõigepealt on tuvastatud rikkumine ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses, järeldades sellest, et asjaomase otsuse õiguspärasuse kontrolli raames ei ole tal vaja teha otsust ELTL artikli 101 lõike 3 kohaldamise tingimusi puudutavate väidete kohta.

Kolmandaks nõustub Euroopa Kohus Üldkohtu seisukohaga, et asjaomased tingimused võisid tekitada komisjonis konkurentsi valdkonna küsimusi seoses kogu EMPga ning ta ei olnud kohustatud analüüsima üksikhaaval iga asjaomast liikmesriigi turgu. Kuna asjakohaste tingimustega püütakse liikmesriikide turud eraldada, märkis Üldkohus õigesti, et selliste kokkulepetega võidakse seada ohtu ühtse turu nõuetekohane toimimine, minnes nii vastuollu liidu ühe peamise eesmärgiga, sõltumata liikmesriikide turgudel valitsevast olukorrast.

Neljandaks analüüsib Euroopa Kohus väidet, et Üldkohus rikkus õigusnormi, eelkõige proportsionaalsuse põhimõtet oma hinnangus vaidlusaluse otsuse mõju kohta kolmandate isikute nagu Groupe Canal + lepingulistele õigustele. Euroopa Kohus tuletab kõigepealt meelde, et määruse nr 1/2003 artikli 9 raames on komisjon kohustatud välja pakutud kohustusi kontrollima mitte üksnes sellest küljest, kas need on sobivad konkurentsi valdkonna küsimusi lahendama, vaid arvestades ka nende mõju kolmandate isikute huvidele, nii et viimastele kuuluvad õigused ei muutuks sisutühjaks. Siiski, nagu ka Üldkohus märkis, on see, kui komisjon muudab siduvaks ettevõtja välja pakutud kohustuse mitte kohaldada teatavaid lepingutingimusi sellise lepingupartneri nagu Groupe Canal + suhtes, kes oli asjaomases menetluses üksnes huvitatud isik ja selleks nõustumust ei avaldanud, lepingupartneri lepinguvabadusse sekkumine, mis ületab määruse nr 1/2003 artiklis 9 ettenähtut.

³ 12. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Groupe Canal + vs. komisjon, T-873/16.

Euroopa Kohus asub seisukohale, et Üldkohus ei saanud leida, et lepingupartnerid peavad pöörduma lepinguliste õiguste jõustamiseks liikmesriigi kohtusse, minemata seejuures vastuollu määruse nr 1/2003 artikliga 16, mis keelab liikmesriigi kohtutel teha otsust, mis läheb vastuollu selle kohta juba varem tehtud komisjoni otsusega. Nimelt on liikmesriigi kohtu otsus, mis kohustab komisjoni otsusega siduvaks muudetud kohustusi võtnud ettevõtjat nende kohustustega vastuollu minema, ilmselgelt selle otsusega vastuolus. Kuna määruse nr 1/2003 artikli 16 lõike 1 teises lauses nähakse ette, et liikmesriikide kohtud väldivad otsuseid, mis lähevad muu hulgas ETL artikli 101 alusel tehtava komisjoni otsusega vastuollu, rikkus Üldkohus õigusnormi ka seeläbi, et ta otsustas, et liikmesriigi kohus võib tunnistada asjaomased tingimused ETL artikliga 101 kooskõlas olevaks, olgugi et komisjon võib määruse nr 1/2003 artikli 9 lõike 2 alusel veel otsustada alustada menetluse uuesti, ja nagu ta oli algelt kavandanud, teha rikkumist formaalselt tuvastava otsuse.

Seetõttu leiab Euroopa Kohus, et **vaidlustatud kohtuotsuses rikuti õigusnormi, kui Üldkohus hindas vaidlusaluse otsuse proportsionaalsust seoses kolmandate isikute huvide kahjustamisega, mistõttu see kohtuotsus tuleb tühistada.**

Kuna Euroopa Kohus asub seisukohale, et käesolevas asjas lubab menetlusstaadium teha asjas lõpliku kohtuotsuse, kontrollib Euroopa Kohus lõpetuseks proportsionaalsuse põhimõtte rikkumisest tulenevat tühistamisnõude toetuseks esitatud väidet. Tuginedes vaidlustatud kohtuotsuse tühistamise toetuseks esitatud põhjendustest tulenevatele tagajärgedele, **toob Euroopa Kohus välja, et kohustus tagada nende televisiooniteenuse osutajate territoriaalne ainuõigus, keda vaidlusaluse otsusega siduvaks muudetud kohustused mõjutavad, on kõnealuste litsentsilepingute ülesehituse seisukohast eriti oluline.** Euroopa Kohus järeldeb sellest, et komisjon muutis vaidlusaluse otsusega sisutühjaks kolmandate isikute, sealhulgas Groupe Canal + lepingulised õigused Paramounti suhtes ning rikkus seega proportsionaalsuse põhimõtet, mistõttu tuleb vaidlusalune otsus tühistada.

MEELDETULETUS: Euroopa Kohtule võib esitada õigusküsimustega piirduva apellatsioonkaebuse Üldkohtu otsuse või määruse peale. Üldjuhul ei ole apellatsioonkaebusel peatavat toimet. Kui apellatsioonkaebus on vastuvõetav ja põhjendatud, tühistab Euroopa Kohus Üldkohtu lahendi. Kui menetlusstaadium seda lubab, võib Euroopa Kohus teha ise asja suhtes lõpliku kohtuotsuse. Vastasel juhul suunab ta asja tagasi Üldkohtusse, kes on seotud Euroopa Kohtu poolt apellatsioonimenetluses tehtud otsusega.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127.